

N:o 121.

Ank. till Riksd. kansli den 8 maj 1908, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af den Alnarps kungsgård underlydande lägenheten Fiskarlyckan.

(I. A.)

Uti en den 3 april innevarande år till Riksdagen aflåten, till statsutskottet för förberedande behandling hänvisad proposition (n:o 145) har Kungl. Maj:t, under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen medgifva,

dels att den till Alnarps kungsgård hörande lägenheten Fiskarlyckan om 9 hektar 89,3 ar finge från nämnda kungsgård i vederbörlig ordning afskiljas och till Lomma municipalsamhälle försäljas mot köpeskillning, som skulle på municipalsamhällets bekostnad bestämmas i den ordning, som i fråga om jords eller lägenhets afstående för allmänt behof vore föreskrifven i kungl. förordningen den 14 april 1866, samt under villkor i öfrigt:

att, sedan köpeskillningen blifvit till landtränteriet i länet inbetald, köpebref skulle utfärdas, hvarefter lägenheten finge af köparen tagas i besittning vid utgången af nu löpande arrendetid den 25 mars 1913 eller dessförinnan å tid, hvarom köparen kunde med arrendatorn af lägenheten öfverenskomma;

att, därest sådan öfverenskommelse träffades, köparen skulle, utan något bidrag från kronan, till vederbörande arrendator erlægga den godtgörelse, som borde honom tillkomma för mistning af lägenheten; samt

Bih. till Riksd. Prot. 1908. 4 Saml. 1 Afd. 75 Häft. (N:is 121—125.) 1

att köparen skulle inträda i alla kronans rättigheter och skyldigheter på grund af kontraktet med lägenhetens arrendator;

dels ock att köpeskillingen för lägenheten finge, på samma sätt som köpeskillingarna för försålda mindre kronoegendomar, användas till inköp för kronans räkning af skogbärande eller till skogsodling tjänlig mark.

I detta ärende har departementschefen till förenämnda statsrådsprotokoll anført följande.

»Uti en till Kungl. Maj:t ingifven skrift har styrelsen för Lomma municipalsamhälle i underdånighet anhållit om tillstånd för municipalsamhället att inköpa den till Alnarps kungsgård hörande lägenheten Fiskarlyckan under förutsättning att municipalstämman, sedan inköpspriset blifvit bestämdt, godkände köpet.

Öfver ansökningen hafva till följd af nådiga remisser ej mindre Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Malmöhus län inkommit med underdåniga yttranden af styrelsen för landtbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp och af arrendatorn å Fiskarlyckan samt eget underdånigt utlåtande af den 23 februari 1907 än äfven särskilda underdåniga utlåtanden afgifvits af landtbruksstyrelsen den 25 mars 1907 och af statskontoret den 25 april samma år.

Uti den ingifna ansökningen har styrelsen för Lomma municipalsamhälle anført, att, såsom af en ansökningen bifogad karta framginge, ägandet af ifrågavarande jord vore ett livsvillkor för samhällets utveckling; att denna utveckling endast kunde tänkas blifva mer betydlig å det planerade hamnområdet samt mellan detta och stationsområdet; att där också af nämnda anledning ett blifvande torg tänkts skola förläggas; att emellertid Fiskarlyckan just där låge hindrande i vägen, så att samhället för närvarande icke ens hade någon möjlighet att få en direkt körväg från järnvägsstationen till hamnområdet; att ett ytterligare skäl för samhällets önskan att blifva ägare till omskrifna område vore det, att därigenom möjlighet skulle beredas ägarna af de smala, mellan landsvägen och Fiskarlyckan liggande tomterna att få sina tomter förstora genom inköp af de områden, som de för närvarande arrenderat af lägenhetens arrendator; samt att, då dennes arrende fortginge intill den 25 mars 1913, köpet visserligen, under förutsättning att öfverenskommelse kunde träffas, borde afslutas så snart ske kunde, men därvid bestämmas, att detsamma ej skulle träda i kraft förrän nyssnämnda dag, den 25 mars 1913, och att arrendatorn således intill dess skulle sitta kvar orubbad.

Styrelsen för Alnarps landtbruksinstitut har vitsordat, att lägenhetens förvärfvande vore ett synnerligen väsentligt villkor för municipal-

samhällets obehindrade utveckling, samt tillstyrkt bifall till ansökningsen under hemställan, att köpeskillingen måtte bestämmas i enlighet med lagen om jords afstående för allmänt behof.

Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande har anfört, bland annat, följande.

Den ifrågavarande lägenheten, som icke vore såsom själfständig lägenhet upptagen i jordeboken, utan lydde under Alnarp n:o 1 om 10,7 mantal i Lomma socken, innehölle enligt en år 1856 förrättad uppmätning af ägora till Alnarps kungsgård en ägovidd af 20 tunnland 14 kappland, hvilken areal icke förändrats vid ett år 1876 förrättadt ägoutbyte, hvarigenom lägenhetens förra ägoområde utbytts emot ett lika stort område å Vinstorps bys allmänning. Från det område, lägenheten efter ägoutbytet erhållit, hade emellertid till Malmö—Billesholms järnväg år 1889 exproprierats 12,5 kappland, hvadan det område, som i förevarande underdåniga ansökning afsåges, innehölle 20 tunnland 1,5 kappland. Lägenheten vore genom ett mellan styrelsen för dåvarande Alnarps landtbruksinstitut samt arrendatorn Anders Hansson upprättadt kontrakt utarrenderad till den sistnämnde på 15 års tid från den 25 mars 1898 till samma dag 1913, hvadan lägenheten icke kunde utan särskild uppgörelse med arrendatorn af kronan försäljas med tillträdesrätt före sistnämnda dag. Då någon sådan uppgörelse icke af municipalsamhället åstadkommits, utan samhället åtnöjdes med att erhålla tillträdesrätt till området först den 25 mars 1913, kunde anledning icke förefinnas att redan nu besluta om försäljningen och bestämma köpeskillingen, åtminstone icke från kronans sida. Emellertid hade Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande under hand inhämtat, att samhället hade det största intresse af att få köpet redan nu bestämdt. Egentligen hade samhället önskat att genast förvärfva och tillträda hela området, men det hade mött svårighet att därom öfverenskomma med arrendatorn, som framställt i hög grad obilliga ersättningsanspråk. Samhället behöfde dock genast åtkomma en del af området för anläggning af gator samt för uppförande af en kommunal byggnad, och hyste därför samhället förhoppning att, därest köpet redan nu komme till stånd och köpeskillingen blefve bestämd, kunna åstadkomma uppgörelse med arrendatorn att få före tillträdesdagen disponera de områden, som behöfdes. Då områdets förvärfvande obestriddligen vore af största betydelse för Lomma municipalsamhälle, ansåge Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande sig böra i underdånighet tillstyrka, att samhället genast finge köpa området emot en köpesumma, som borde bestämmas genom expropriation i den ordning, nå-

diga förordningen angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof den 14 april 1866 föreskrefve, och under villkor i öfrigt, bland andra, att tillträdet finge äga rum den 25 mars 1913 eller därförinnan efter öfverenskommelse med arrendatorn, att köpeskillingen skulle gäldas före tillträdet och att området skulle på köparens bekostnad afskiljas från kungsgården.

Mot hvad Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande sålunda anfört har landtbruksstyrelsen förmått sig icke hafva något att erinra.

Statskontoret har framhållit, att det enligt föreskrift i nådigt bref den 6 juni 1902 ålåge landtbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp att från och med år 1903 till statsverket redovisa behållna afkastningen af den till institutet anvisade fasta egendomen Alnarps kungsgård med underlydande, äfvensom meddelat, att i sådant afseende inlevererats under åren 1903 till och med 1905 i medeltal 16,174 kronor 42 öre för år. Då institutet alltså icke vore för sin ekonomi beroende af inkomsten af ifrågavarande lägenhet samt icke heller i öfrigt något syntes vara att erinra mot den ifrågasatta försäljningen, har statskontoret ansett sig böra förorda densamma på vissa af statskontoret angifna villkor.

Det för lägenheten i dess nuvarande omfattning angifna ägoområdet, 20 tunnland 1,5 kappland, motsvarar i nu gällande mått 9 hektar 89,3 ar.

Till hvad statskontoret, enligt hvad jag nyss nämnt, tillstyrkt anser jag mig böra ansluta mig, dock att jag anser det böra, i öfverensstämmelse med hvad som skett i andra liknande fall, bland villkoren för försäljningen intagas föreskrift, att köparen skall inträda i alla kronans rättigheter och skyldigheter på grund af kontraktet med nuvarande arrendatorn.»

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förvarande proposition.

Stockholm den 8 maj 1908.

På statsutskottets vägnar:

P. PEHRSON.